

LUOMUKERUU -ALUEIDEN SERTIFIOINTI

BIRGITTA PARTANEN
RURALIA-INSTITUUTTI

MAISTA LUOMU
TERTTI 1.10.2016

HELSINGIN YLIOPISTO

TAUSTAA

LUOMUMETSISTÄ MONEKSI -TIEDOTUSHANKE 2015 - 2016

- Etelä-Savossa toteutetaan Luomumetsistä moneksi –hanke, jossa tiedotetaan metsien luomusertifiointista ja selvitetään sen merkitystä metsien monikäytön, keruutuotteiden jatkojalostuksen ja matkailun kannalta
- Luodaan alueelle sopivaa toimintamallia keruualueiden selvitykseen ja ylläpitoon
- Toteutus: Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti yhteistyössä Suomen Metsäkeskuksen kanssa
- Rahoitus: Etelä-Savon Ely-keskus Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

HELSINGIN YLIOPISTO

MITÄ TARKOITTA LUOMUKERUU?

- Luomukeruu kuuluu luomukasvintuotantoon. Siinä noudatetaan neuvoston asetusta (EY 834/2007) ja se on **valvottua tuotantoa**.
- Luonnontuotteet ovat **luomua vain silloin, kun koko ketju on luomuvalvonnassa**:
 - luonnontuotteet on kerätty **tarkastetuilta ja valvontaan liitetyiltä alueilta**.
 - Luomukeruualueet, luomukeruutuotteiden ostajat ja jalostajat **tarkastetaan vuosittain**.
 - Jokaisen luomupoimijan tulee antaa luomukeruutuotteiden ostajalle **kirjallinen sitoumus**, jossa sitoutuu noudattamaan luomupoimintaehtoja.

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUKERUUTUOTTEET

Luomukeruutuotteisiin kuuluu luonnonvaraiset ja puoliviljeltyt marjat (tärkeimpiä), sienet ja yrtit sekä erikoisluonnontuotteet, mm. terva, mahla, pettu, turve, pihka ja luonnon kosmetiikka- ja koristemateriaalit.

HELSINGIN YLIOPISTO

SUOMESSA ON SUURI LUOMUKERUUALUE

Suomessa oli v. 2015 lopussa yhteensä

12,2 milj. ha luomukeruualueita, joista pääosa sijaitsee Lapissa, Kainuussa ja Koillismaalla.

Se on noin 30% koko maailman luomukeruualasta yht. n. 40,7 milj. ha. (lähde <http://www.fibl.org>)

ja noin 40 % Suomen maapinta-alasta!

Tämä on ainutlaatuista maailman mittakaavassa.

HELSINGIN YLIOPISTO

LUOMUSERTIFIointi EI ESTÄ METSÄNHÖITOÄ

- Kiellettyjä ovat juurikäävän torjunta urealla, kemiallinen heinäntorjunta ja tietyt kemialliset lannoitteet (ne, jotka eivät ole sallittujen listalla) .
- Sallittuja ovat tuhkalannoitus, juurikäävän torjunta harmaaorvakalla sekä luomukasvintuotannossa sallitut lannoitteet (esim. YaraVita Bortrac), maanparannusaineet ja kasvinsuojeluaineet.
- Kielletyillä aineilla käsitelty **alueet** rajataan pois luomusta siirtymäajaksi
- **Luomuserтификаinti ei estä toteuttamasta tarvittavia metsähoitotoimenpiteitä talousmetsässä.**

KERUUALUEIDEN LIITTÄMINEN VALVONTAAN

Toimija	Toimijalle asetettavat vaatimukset
MENETELMÄ 1: KOLMANNEN TAHON SELVITYS	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 2: KOLMANNEN TAHON SELVITYS, SOPIMUKSELLINEN	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Laatii sopimukset maanomistajatahojen kanssa Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 3: MAANOMISTAJA LIITTÄÄ OMAN KERUUALUEEN VALVONTAAN	
Maanomistaja/metsätila	Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
Maanomistaja/luomutila	Liittää omistamansa keruualueet olemassa olevaan luomuyksikköön (Ely-keskus)
Keruutuotteiden ostotoiminta	
Keruutuotteiden ostaja	Liittyy elintarvikkeiden valmistuksen valvontajärjestelmään (Evira) Voi ostaa luomumarjaa poimintaehtoihin sitoutuneelta poimijalta
Poimija	Sitoutuu luomupoimintaehtoihin Ei liity valvontajärjestelmään

HUOMIOITAVAA

- Metsät voi hakea luomukeruualueiksi, vaikka maatila ei olisikaan liittynyt luomuvalvontaan.
- Myös vain osa metsistä voidaan sertifioida luomukeruualueiksi.
- Keruualueiksi voi hakea myös ekotoneja eli vaihettumisvyöhykkeitä ja luonnonhoitopeltoja – villiyrtit!
- Catering-toiminta ei kuulu luomuvalvonnan piiriin, jolloin esimerkiksi maatilamatkailutila voi hyödyntää metsiensä luomukeruu tuotteita tarjoiluissaan.

HELSINGIN YLIOPISTO

ETELÄ-SAVON METSÄT

Kasvullista metsämaata 1 221 000 ha

osuus maapinta-alasta (85,6%) on maan suurin

Yksityisiä metsäomistajia

vähintään 4 ha metsämaata n. 24 500 kpl

alle 4 ha n. 6 000 kpl

Metsän käsittelyt vähäisiä

Juurikäävän torjunta 13 245 ha (ml. harmaaorvakka)

Lannoitus n. 3 500 ha

Kemiallinen heinäntorjunta vähäistä (Lähde: Antti Heikkilä, Suomen Metsäkeskus)

HELSINGIN YLIOPISTO

A close-up photograph of a spruce tree branch. The branch is covered in dense, vibrant green needles. Several small, brown, cone-like structures are visible, likely immature cones or dried flower parts. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a forest setting.

**Luomuun sertifioitavissa yli
miljoona hehtaaria!**

Kysymyksiä:

- 1 . Kuinka metsänomistaja kokee keruualueiden luomusertifioinnin ja miten sitä voi metsänomistaja itse hyödyntää?**
- 2. Millainen toimintamalli sertifioinnissa ja sen ylläpidossa on tehokas, taloudellinen ja oikeudenmukainen?**
- 3. Tuoko luomusertifiointi uutta yrittäjyyttä ja yhteistyötä metsänomistajien ja matkailutoimialan välille?**

PUHTAUS, AITOUS, LUOMU, VILLIYS MARKKINAVALTTEJA

MERKITYS

Metsistämme 97 – 99 % alueesta riippuen olisi sertifioitavissa luomuun muuttamatta nykyisiä hoitokäytäntöjä

Jos kaikki sertifioitavissa olevat metsämme sertifioitaisiin luomuun, saisimme koko Suomen **maapinta-alasta** luomuun 87%.

Meillä on valttinamme ainutlaatuinen puhtaus, miksi emme kertoisi sitä maailmalle?

HELSINGIN YLIOPISTO

A photograph of a lush green field with several tall, slender plants bearing clusters of small purple flowers. The plants have long, narrow leaves and reddish-brown stems. In the background, there is a dense line of green trees. The word "KIITOS!" is overlaid in the center in a large, white, bold font with a blue outline.

KIITOS!